

१७३५४६७८

Իմքազրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով է կոմ-
սամբ միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պար-
տաւոր չէ վերագրանուիլ ՀՀ հրատարակուած ձեռագիրները:
Ծանուցումներ կընդունուին հայերէն եւ Քրանսերէն լեզուով:
Ծանուցման 1 միլիգրամ 1 սանդղիկ հարժէ 1 գրութիւնը 2 սանդղիկ:
Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la
Rédaction: Rue Beaumont, 9.

նութեան, Այնտեղ, հիւսիսում, փոքրիկ Ֆինլանտիան, ծագկում էր մինչև վերջին օրերս իւր հիւանալի սահմանադրութեամբ, գրգռելով համայն առև ժողովրդի և ինքնակալութեան խանդոտ նախանձը։ Նոյն ինքն առև ազգը իւր հսկայական ու լայնածաւալ պետական շէնքով մոնղոլական ազգ է առաւելապէս, զի Եւրոպական Ռուսիոյ հիւսիսը, որտեղից սկսուեց տէրութեան աճումը, բնակուած էր ուրախանալթայեան ցեղերով, որոնք բոլորն էլ մոնղոլներ էին։ Հարաւային Ռուսիոյ նախկին բնակիչները նոյնպէս մեծ մասամբ թաթարներ էին, որոնք ձուլուելով եկուոր Սլաւների հետ՝ դրել են նրանց վրայ իրենց բնութեան կնիքը։ Անկարիի է ցոյց տալ պատմութեան ընթացքում Չինաստանից աւելի երկայնակեաց պետութիւն, Հին Բաբելոնստանի նախկին բնակիչները, հռչակաւոր Սամիւրներն ու Ակկադները, որոնք հիմք դրին նրա քաղաքակրթութեանը և նրա պետական փայլուն զարգացմանը, սմանապէս թուրանական ցեղի ազգեր էին։ Արդեօք թուրանցիք չէին և Հիտտները, հին Հայաստանի բնիկ ժողովուրդը, որ իւր կազմած մեծ տէրութիւններով փոքր-Ասիայում և Հայաստանում պատուհաս էր դառնել օրիգենական Ասորեստանի զոյուլթեան համար։

Ճափոնացիք իրենց ամբողջ պատ-
 լութեան մէջ, և մանաւանդ վերլին
 եղափոխութիւնից յետոյ, փալուճ
 պաշտոյցներ են ներկայացրել իրենց
 հետական ընտիր ձիրքերի : Համա-
 ղողականութեան գործը ձեռքն
 առնելով՝ նրանք այժմ ձգտում են
 ռուսիւ, վերածնել ևսիոյ բոլոր «հի-
 անդ մարդերին», — Չինաստանին,
 իսլամի և մեր թիւրքիային : Ճափո-
 ցիք պատգամաւորներն արդէն Պոլ-
 տին են Եւրոպայական պալատում՝ երկի-
 րում են համասիական դաշնակցու-
 լիւնը : Կը յաջողուի՞ արդեօք այս
 արդիկ ազգին իրագործել իւր մեծ
 ապրիւնը, — հանել Չինաստա-
 նի իւր ծանր քնից, զարկ տալ հնդկ
 չինին և թիւրքիային, որոնց կը
 տեսի և Պարսկաստանը, — ցոյց կը
 յայտնուի մօտիկ ապագան, Այսօր-
 ան օրս է՛լ անկարելի է առանձնա-
 ծ, քայտած, փակուած կեանք մը

Անշուշտ, կարող է պատահիլ որ Թիւրքիան ու Պարսկաստանն էլ վերապէս թօթափեն իրենց վրայից մահ-նետական կրօնի կաշկանդի կապերը և զարթնելով իրենց մահահոտ քնից՝ լանանկից դառնան տիեզերական քառաքկրթութեան կենսալից շարժանը։ Ժափոնիան էլ մի քառասուն տարի առաջ նոյնպիսի կրօնապետական (theocratique) արեւելեան աշխարհէն ինչպէս Թիւրքիան ու Պարսկաստանը, ինչպէս Չինաստանն ու Հնդկահինը (Ռիամը), և նրանց պէս յամառութեամբ ընդդիմանում էր ամեն շեշտակ հւրոպական բարեկարգութեան։ Սակայն իրերի անդիմադիր օրութեամբ՝ նա էլ վերջապէս ստիպւեց տեղի տալ և բաց անելով իւր լրկրի դռները հաղորդակից լինել յորդ ազգերի նիւթական ու մտաւոր առաջադիմութեանը։ 1868 թուի յետփոխութեամբ բարձուեց կրօնա-նետական կառավարութիւնը և նրա խխարէն հաստատուելով զուտ աշխարհական վեհապետի գերիշխանութիւնը՝ մի երեք չորս տասնեակ տանների ընթացքում Ժափոնիան այնպէս աճեց ու զօրացաւ, որ ոչ միայն սղմամիլիոն հօկայ Չինաստանին մի տնի ամսում գետին գլորեց, այլ և ամբարձակուեց բաւական յաջողութեամբ իւր ոյժը չափել Ռուսաստանի տ, որի ոտները տակ սողում էր իւր Գերմանիան և որի դաշնակցութեանը մեծ զոհողութիւններով ընդունեց ազատ Ֆրանսիան։ Արեւելեան պէրը կարծես զօրթնում են իրենց զարամեայ խորին թմրութիւնից և քառաքկրթութեան կենարար ցնցմբ և վերածնունդով դէպի մի նոր անք՝ ճոխացնում են իրենց մաս

Այժմ 3 թիւ միայն մնացած է որ
Ջրէ շրջանին համար կանխավճար
լած բաժնորդներին իրենց թիւեր
մտղովոյն տուած լինինք, այնուհե-
տեան սկսելիք տարեշրջանը, 1904
ստացէն հաշուելով, Արմէնիայի
յուլիան ի (20րդ) տարեշրջանը
լիւի, քանի որ այժմ իսկապէս ԺԹ
Ջրէ) տարեշրջանին մէջ կը գտնուինք,
Արմէնիայի, ջերմ համակիր մեր
ըզեւի բաժնորդներէ ոմանք փոս-

ընդ, չընկալապատեւել բարձր չինական պարսպով և ընկղմուել խորին անշար- ժութեան մէջ, Գաղաքակրթութեան լայնածիր հոսանքը ընդգրկել է ար- զէն ողջ երկրագունդը, և ինչ ազգ որ չի կարող նաւարկել այդ հոսանքի վրայ ճարտար ձեռքերով, դատապար- տուած է անվերջ կորստեան նրա ա- մենակուլ յորձանքների մէջ: Եթէ թիւրքիւն ուզում է ապրել, ապա նա պէտք է վերանորոգուի, ինչ որ և մեր ազգի ջերմ ցանկութիւնն է և գրաւականը մեր ապագայի (1): Իսկ եթէ թիւրքիւն աչքերը գոցէ արդի պատմութեան դասերի վրայ և յա- մառէ իւր անշարժութեան մէջ, ապա նա խղճալի աւար կը դառնայ եւրո- պական մեծ պետութեանց ձեռքին: Այս վերջին դէպքում թիւրքաց Հա- յաստանը հարկաւ Ռուսիոյ բաժին կը դառնայ, և այսպիսով ամբողջ Հայու- թեան բախտը պէնդ կը շղկապուի Ռուսաց բախտի հետ:

Այդ երկու տարբեր հնարաւորու- թիւններից որն էլ որ կատարուի մօտ ապագայում, մեր պարտքն է ամենայն խոհականութեամբ զգուշանալ յա- խուռն ցուցարարութիւնից: Մանա- լանդ պէտք է ամեն կերպ խոյս տանք ռուս կառավարութիւնը գրգռելուց մեր դէմ, որ չընկնենք նրա լարած դժոխային ցանցում մեր ազգային ու- լոյն գոյութեան դէմ:

(Շարունակելի)
25.208

ԱՆԿԵՂԾ ԽՕՍԿԵՐ

Հայկական աղէտների միջոցին շատ ան- գամներ լսած ենք մեծ, փոքր, լուիկ թէ մեծաշունդ միդինկների աղաղակներ, կտրիճ և կռուող ազգեր իրենց բողոք ընդհանրապէս միդինկներից տարբեր մի- ջոցներով կը յայտնեն. ինչ որ մեր ժո- ղովրդեան նման ազատութեան մտերա- ցիկների գործն է:

Իմ միտքս սակայն այդ միդինկների վրայ խօսել չէ և ոչ էլ զանոնք բացար- ձակ դատապարտել: Ամեն միջոց — մեզ Հայերիս համար ասել կուզեմ — օգտա- կար է և կրնայ լինել, քանի որ ուրիշ ճար չունինք դեռ...

Անցեալներ Ալէքսանդրիայի մէջ էլ Հայ- կական միդինկ մը տեղի ունեցած է Մշոյ Յունան գիւղի տարաբաղդ կոտոր- եալներին առթով որ, ինչպէս կը լսենք, իր շարունակութիւն պիտի ունենայ և ուրիշ տեղեր: Յաջողութիւն իստէ:

Բայց ինչ որ իմ ուշադրութիւնս հրա- շիրենք այդ առթով, եզրապահալ լրա- գիրները կարգաւոր, նորութիւն մ'էր իր տեսակի մէջ և ճիշդ այդ երևոյթն է որ

(1) Երկարժամանակեայ փորձերը ցոյց տուին որ դժբաղդապէս անկարելի է թիւրքիւն վերանորոգման ծրագրի գոր- ծադրութիւնը: Մէկ ժամանակ Եւրոպան ալ այդ յոյս կը տածէր երբ Խրիմի պա- տերազմէն ըրաւ և օսմանեան կայսրու- թիւնն ալ եւրոպական տէրութիւնների ներգաղանկութեան մէջ ընդունեց, թիւր- քիւն ցոյց տուաւ որ իր բարեկարգու- թեան խոստումներ և հաւասարութեան սկզբունքի յայտարարութիւններ կեղծ էին և իր խոտորնակ ընթացքով հետդ- հետէ յառաջացաւ զառիվայրի մը վրայ ուր դէպի իր անկում և կործանում ա- յազընթացութիւնն անխուսափելի կերակ- ի ՍՄԲ. ԱՐՄ.

կուգէի Արմենիայի ընթերցողների ուշադ- րութեան յանձնարարել:

Առաջին անգամն է, կը կարծեմ, և Հայաստանի անկեղծ երիտասարդ մ'է, որ հրապարակային միդինկի մը մէջ իր անճնակալ (այնքան որ հազուադէպ են եղեր իրեն նման մտածողներ...) կար- ծիքը կը համարձակի հռչակել, եղած և արեւելիք որոշումներին հակառակ՝ առա- ջարկելով չը դիմել եւրոպական կառա- վարութիւնների ներկայացուցիչներին: Իր առաջարկ ապշութիւն առաջացուցած լինելու է, կըմտնենք, ինչպէս եթէ մէկը նոյն միջոցին Սուլթանին դիմենք, ասէր:

Յիշեալ բանախօս Պ. Շատախցեանը իրմէ առաջ խօսողների հետորական, ձեւած, շափած և կոկիկ ոճով չէ խօ- սած անուշտ (որովհետեւ այդ առթով յիշեալ թերթերի մէջ վկայութիւն մը չի կարգացնեք). բայց կը թուի թէ երբ ու- լոյնների լեզուն իրենց միտքը թարգմա- նած է, անորն էլ իր սիրտը. ինչ որ ա- լելի անկեղծ լինելու է բնականաբար: Բայց եւ Պրն. Շատախցեանի չափ առաջ չպիտի երթամ Եւրոպացիների դիմելը բոլորովին անօգուտ համարելով: Ինչ էլ լինին մեր միւս գործունէութիւններ, այդ դիմումները հարկ է շարունակել: Եթէ ատոնք անմիջական օգուտ մը չու- նին, բայց միշտ իր բողոքի արտայա- տութիւններ են, որոնք իրենց կարեւո- րութիւնն ունին: Բողոքելն էլ կարեւոր իրաւունք մ'է...

Պրն. Շատախցեան դժբաղդ Հայաս- տանցի մը բովանդակ յուսարեկ տրա- մաբանութեամբ, ակամայ և անզուսպ հառաչի մը պէս, հաւաստիաբար այն հասկնելու ուղած է (ինչ որ միւսներ քա- ղաքադիտութեամբ մը ծածկել ուղած են, անուշադրութեան մատենով իր առա- ջարկներ) թէ այն քաղաքակրթ, քրիս- տոնեայ և մարդասէր Եւրոպան որ Հա- յերի, հարիւր հազարաւոր անմեղների, ջարդերին լուիկ վկայ հանդիսացաւ երէկ, ինչ փոտահութիւն պիտի ներշնչէ այսօր: Թէ հայկական ջարդերին մէջ Ռուսի ծը- րագրածի, թուրքի գործադրութեան կեղտոտ արարքների հետ և լուսաւորեալ Եւրոպայի խորհրդաւոր անտարբերու- թիւնը՝ միւսների հետ և համաչափ մեղ- սակցութիւն մը չի՞ նշանակեր...

Եթէ մեր ժողովուրդ պարտաւորեալ ստորուկ մ'է թուրք բռնապետութեան առաջ, արդեօք մեր Յեղափոխութիւնն էլ իր այս ընթացքով խաբող և կեղծա- լոր Եւրոպայի առաջ կամաւ ստրկացած չլինի՞ր. այսքան ահաւոր ճշմարտու- թիւններ պարտկելով:

Եւրոպան թող գիտնայ գոնէ, և այդ էլ առանց վերապահութեան, թէ Հայեր թէ և տկար, սակայն բոլորովին անմիտ- ներ չեն լաւը գէշից չի լոկելու չափ, թէ և նոյն իսկ օր մը (°) նոյն Եւրոպան մեզ երախտագէտ անգամ թողու իր ի- րական միջամտութեամբ...

Պրն. Շատախցեանի բանախօսութեան երկրորդ մասը նոյնքան չահագորդիւ ե- ղած է:

Յունանների կոտորածների մէկ պատ- ճառն էլ և դրդիչները մեր հայդուկային տկար խուճերն են, որոց մէջ գիւղացին ոչ մաս ունի և ոչ բաժին (կոտորածից զատ անշուշտ): Եթէ չենք ուզեր ջարդ, դադրեցնենք այդ արշաւախմբեր, կամ թէ չէ, զօրացնենք. ըսած է:

Ոչինչ աւելի տրամաբանական և պարզ քան այս խօսքեր. և ճիշդ էլ ատոր հա- մար կերակր ուշադրութեան չեն արժա- նացած, որովհետեւ ոչ փայլուն բան մը կար մէջը՝ Եւրոպա հեռագիրներ զրկելու առաջարկութեան պէս՝ և ոչ էլ դիւրին և առանց հիմնական պատրաստութեան և զոհողութեան՝ ձրի ազատութեան խոս- տում մը:

Այս խնդրի մասին շատ անգամներ գրուած է այս էջերի մէջ. ներկայ չարա-

ղէտ օրերի մէջ, կրկնութիւնն աւելորդ չը լինի գուցէ:

Ազատութիւն կամ կորուստ միշտ ժո- ղովրդեան համար է: Փոքրաթիւ հայ- դուկը պիտի կրնայ գինք քաջալերել և իրեն առաջնորդել. բայց ոչ երբէք ազա- տել և դժուար պաշտպանել. Եթէ ժո- ղովրդը յիշաւի կուգէ ազատել, ինքը պէտք է գործի մէջ լինի, իր գիւղին, տանը և քաղքին պաշտպան. մէկ խօս- քով՝ ինք լինելու է ճշմարիտ յեղափոխա- կան, սրտով և հոգով պատրաստած, գիտակից և գինւած: Այդպիսի կանոնա- լոր ոյժերով առաջ եկած ժողովրդային շարժում մը միայն կրնայ օգտակար հե- տեանքներ առաջացնել. ապա թէ ոչ կոտորածներով ազգեր չեն ազատուեր, պլ կանհետանան:

Բայց 100.000 աւորների կոտորածներով դեռ անփորձ մեր յաւիտենական մասուկ և միամիտ ժողովրդի համար կը վախ- նանք որ Շատախցեանի մը պարզ և ա- նարեւտ, բայց իրական կոչը միշտ «ճայն բարձրաւոր յանապատի» պիտի մնայ:

Ինչո՞ւ արդեօք.....:

Մէն-Սէ

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻԻՐԳԻՍ

Հայ. հոռմէականներիկ. — պատրիարք Գեր. Տ. Պողոս Էմմանուէլեանի յու- ղարկաւորութեան հանդէսը կատար- ուած է ապրիլ 11/26ի կիրակի օր շատ չքեղ կերպով: Կ.պօլսի ամէն մեծ դեպքանատունների կողմէն ներկայա- ցուցիչներ կը գտնուէին: Ամեն. Օր- մանեանի կողմէն ալ յուղարկաւոր- ներին մէջ կը գտնուէին Գեր. Գաբրիէլ եպ. Ճէվահիրեան, Արթ. Ղևնդ վ. Դուրեան և Ազգ. Պատրիարքարանի Ս. գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսեան:

— Ակնի և Արաբկիրի առաջնորդա- կան վիճակները թափուր մնացած լի- նելով, Արթ. Ղևնդ վ. Դուրեան ա- ռաջնորդական տեղապահ նշանակուեր է այդ երկու միացած վիճակի համար: Ինչպէս արդէն հրատարակած ենք, Արաբկիրի նախորդ առաջնորդ Գեր. Մուշեղ Ս. վ. Սերբեան Ստանաի առաջնորդ ընտրուած է:

— Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբար- ձութեան ատենապետ Վահմ. Պատրիկ էֆ. կրկնական օր նիւ Եւրք վը գտնուէր, Կ. պօլսի վերադարձած է ապրիլ 14/27ին և վերստին սկսած է վարել իր այդ ազգանուէր պաշտօն:

ՀԱՅԵՐ ՅԵՐԻՊՈՍ

Գահիրէէն մայիս 3ին հեռագրած են եւրոպական թերթերին.

«Հայաստանի միջազգային միդինկ մը եղաւ Գահիրէի մէջ. 2000 հոգիի չափ ներկայ կը գտնուէին: Միդինկն որոշեց Հայաստանի տառապանքների արձագանքը հաղորդել Անգլիային, Ֆրանսային, Իտալիային և Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներին և մարդա- սիրութեան անունով աղաչել անոնց որ կարելի եղածին չափ ազդու կեր- պով միջամտեն այդ տառապանքներին վերջ մը տալու համար:»

ՀԱՅԵՐ Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Թրկաօզնա քաղաքի Տ. Ղևնդ քահանայն Հայ ննջեցեալ մը ռումին եկեղեցիի արարողութեամբ թաղած լինելուն համար՝ Կ.պօլսի Պատրիարքարանի կողմէն գատապարտուած էր փիլոնազրկութեան: Պուրէշի քա- հանայն Պատրիարքարան դիմած և ներողութիւն խնդրած էր Տ. Ղևնդի համար. բայց իր խնդրը մերժուեցաւ, նկատի առնուելով որ Թրկաօզնաի քահանայն, իբրեւ Հայաստանեայց ե. կեղեցիին պաշտօնեայ մը, չարաչար զեղծում գործած է իր պաշտօնի դէմ:

ՆԱՄԱԿ ԱՆԳԼԻԱՆ

Լոնտոն, 29 ապրիլ 1904

Լոնտոնի Միացեալ Ընկերութեան Լիւ- ղար վերաքննիչ Յանձնախումբը կը յայտ- նէ ի գիտութիւն Հայ հասարակութեան և մանաւանդ ճանապարհորդների, որ Լոնտոնի վերայով Ամերիյա անցնող ճա- նապարհորդների պէտքերը հոգալու հա- մար՝ իր վերատեսչութեան տակ է առել սըմսար Պրն. Ս. Մամասեանը:

Ճանապարհորդները Լոնտոնից Ամերի- կա գնալու տոմսակի գին միայն պիտի վճարեն Պրն. Ս. Մամասեանին, որի մօտ եղած մեր ժապաւինեալ մատենի մէջ պէտք է արձանագրուի ճանապարհորդ- ազգանունը, անունը, ծննդավայրը, տա- րիքը, սեռը, մօտն ունեցած դրամի քա- նակը, տոմսակին վճարած դրամը և Ամ- րիկայի հասցէն: Մատենի մէջ ճանա- պարհորդները պէտք է գրեն նաեւ նիւս- տողութիւններ սըմսարի վարուեցողու- թեան մասին: Եւ կոխդրուի որ լուր- ու բանաւոր գանգատները գրաւոր կեր- պով ուղարկուին վերաքննիչ Յանձնա- խմբին:

Ի դիմաց Լոնտոնի Միացեալ Ընկերու- թեան Լիւաջօր Յանձնախումբի

Կ. ՅԱՆՈՐԵԱՆ
Նախագահ

Շրջաբերական թուղթ
ՄԱՆՁԻՊԻՒՍ. Ս. ԵՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՂԻՔԱՍԱՆԱՄ ԸՆԿ.

Մանչեսթրի Աղքատախնամ ընկե- լութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել յարգող հասարակութեան թէ ամսօր 1էն սկսեալ Լիվըքուլի 69, փիտ փա- ղօցին (Liverpool, 69, Pitt street) մէջ գտնուած տունը որ ասկից առաջ Hotel d'Arménieի տէրը Սայմոն Ճա- սոն (Simon Jackson) կամ իր բուն անունով Ատանացի Սիմօն Չէքէնեան անձին կը վերաբերէր, այս անգամ իր հաճութեամբ տեղւոյս ընկերու- թեան փոխանցած է թէ՛ իր գործը թէ՛ տունը և ինք այսօրուէն սկսեալ ունի ուղղակի կամ անուղղակի յարա- բերութիւն չունի ընկերութեան հետ: հետեաբար այն ամեն ազգայինները որոնք կը փափաքեն Լիվըքուլի ճաւ- բով Ամերիկա երթալ, կրնան վեր- յիշեալ հասցէին դիմել, ուր Ընկե- լութիւնս պատրաստ է ամէն բարե- յալան աջակցութիւն նուիրել իրենց: ասով առաջը առած պիտի ըլլայ ինչ- մը յանձնակատար (սըմսար) անունի չեղծումներուն:

Այս առթիւ նաեւ հարկ կը համար

ծանուցանել թէ Ընկերութեանս վե-
 ռոյիչեալ հասցէն կրնայ ըլլալ որ ա-
 պագային փոփոխութիւն կրէ . ամէն
 պարագայի մէջ թէ՛ շոգեհաւով և թէ՛
 թրէյնով Լիվրբուլ եկող ճամբորդները
 հետեւեալ անունը պէտք է փնտռեն .
 Home Armenian Provident Society
 Նոյնպէս նաժապնեեր, չէքեր, մանտա-
 բոստ և հեռագիրներ կրնան զրկուիլ
 միենտն անունին :

Ի դիմաց Աղքատախնամ Հնկ.
2 Մայիս 1904 Մ. Յ. ԲԱՆԴԻԿԵԱՆ

ՈՐԻՆԱԿԵԼԻ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մեզ կը հաղորդեն թէ Անգլիաի Պրայթըն քաղաքը բնակող ազգասէր Հայ մը, որի համեմատութեան դգա- ցումը չվերաւորելու համար կանուա- նենք զինք միայն Կ. Բ. տառերով, զովելի սովորութիւն մ'ունեցած է ա- մէն տարի Ս. Ծնունդի և Ջատկի տօ- ներին իբր պարտականութիւն գումար մը զրկել Կ.պօլիսնպաստից Յանձնաժո- ղովին, զաւառացի Հայ որբերին օգ- նելու համար ։ Իր այդ սովորութեան համիմատ, ամիս մը առաջ ալ Ջատկի տօնին առթով 2 անգլ. ոսկի զրկած է Կ.պօլիս Ս. Պատրիարքին, զաւառացի և մանաւորապէս Ակնի որբեկներին ինպատու ։

Եթէ ամէն Հայ աւայդ զգացում
ունեցած ինէր և իր կարողութեան
չափով այդպիսի գովելի սովորու
նէր հաստատէր իրեն համար, շատ ժ
թշուառութիւններ կը մխիթարուէին
և կամ ազգօգուտ ձեռնարկներ կը
քաջալերուէին ու կը յառաջանային:

ՀՈՒՆԲԱՆԻՔԻ ՊԵՐՏԵՐԻՆԻՆԵՐԸ

Մարտիկէն «Արմէնիաին բարեկամ
մը» նուիրեց 1 օրինակ Արմէնիա 6
ամսի համար Հառարի (Հապէշխտան)
Հայերի Ընթերցարանին և 1 օրինակ
Արմէնիա 6 ամսի համար Ատիս Ապա-
գաի Ընթերցարանին :

ԸՆԿԵ
 ԸՆԿԵ

(Շաբ. 39րդ քուհն)

IX.

Ես չեմ ուզում Բաֆֆիի անձնա-
կան յատկութիւնների քիստաբանը
հանդիսանալ և ոչ էլ նա կարօտ է իմ
պաշտպանութեան: Բայց զազրելի է,
երբ մի այդպիսի մարդու մասին թիւր
և՛ անարժան գաղափար է կազմվում:
Բաֆֆին ունէր թերութիւններ,
բայց ոչ այն, ինչ որ վերագրում էին
նրան մարդիկ: Նրա լեզուն երբեմն
անզուսպ էր իւր հակառակորդների
վերաբերմամբ: Բոպէական վրդով-
մունքը նրան հասցնում էր ծայրա-
յեղութեան: Նա չէր խնայում ոչ մի
սուր ածական իւր հակառակորդների
համար, աշխատում էր միշտ միայն
նրանց թերութիւնները տեսնել, քուցէ
երբեմն և՛ հնարում էր չեղած թե-
րութիւններ:

Թիշում եմ նրա մի կատաղի յօդ-
 ուածը «Մշակի» մէջ Պետրոս Սիմոն-
 եանցիի և ընկերութեան դէմ: Դա
 «Մեղուի» քսանուհնգամեայ յօդէլ-

եանի ժամանակն էր : Գաղափարնե-
րով արդարացի յօդուածը վարակ
ված էր մի քանի այնպիսի ակնարկ-
ներով, որոնց կարելի էր միայն Բաֆ-
ֆիի թշնամիներէց սպասել և ոչ Բաֆ-
ֆիից : Այդ ակնարկները նոյն իսկ
վիպասանի բարեկամների և երկը-
պագունների վրայ անախորժ տպաւո-
րութիւն գործեցին :

Նա քինախնդիր էր և ոխակալ —
ահա նրա հոգու տկար կողմը : Շատ
անգամ էր նա վճռել արհամարհել
իւր թշնամիներին, բայց չէր կարող
ղանում, որովհետեւ կիրքը նրա մէջ
զօրեղ էր : Նա միշտ բարկանում էր
իւր թշնամիների յարձակումների
դէմ, Այն ինչ արհամարհանքը, ինչ-
պէս շատ գեղեցիկ նկատել է Ռենանը,
բարկութեան հետ կապ չունէ : «Բար-
կութիւնը մարգուն թելադրում է
ճրճուան ֆրազներ, կոպտութիւն, յա-
ճախ և՛ վիրաւորանք. իսկ արհամար-
հանքը գրեթէ միշտ արտայայտւում
է վայելուչ և արժանաւոր ոճով : Նա
ով որ բարկանում է, կամենում է,
որ ուրիշներն էլ իւր հետ բարկանան.
Իսկ նա, որ արհամարհում է, այնպիսի
մի նուրբ հաճոյք է զգում, որ կարիք
չունէ ուրիշների մասնակցութեանը :
Արհամարհանքը ինքն իրանով է բա-
ւականանում : »

Բաֆֆին կարողանում էր արհա-
մարհել միայն իւր թոյլ և աննշան հա-
կառակորդներին, որոնց թիւը լեզիւն
էր. իսկ նրանց, որոնց մէջ որևէ ոյժ
էր զգում, առում էր ամբողջ հու-
լժեամբ: Դրանից էր առաջանում այն
սարսափելի թոյնը, որով սողորոված
են նրա բոլոր պօլեմիքական յօդուած-
ները:

Նա չէր ուզում համոզվել, որ եթէ
իւր հակառակորդների արժանաւո-
րութիւնները խոստովանի, դրանով
ինքն իրան աւելի կը բարձրացնի,
որովհետեւ ի՞նչ հրապոյր ունէ անար-
ժանների հետ կռիւլը :

— Արժէ՞ կովիկ այդ մարդկանց հետ, որոնց ինքնեքդ ամեն կրիտիկայից ստոր էք համարում, — ասում էին նրան երբեմն:

— Արժէ, որովհետեւ նրանք զնա-
սակար են :

— Կը նշանակէ ռէնչուլթիւն չեն,
այլ ոյժ. խոստովանվեցէք ռւբեմն, որ
դուք ոյժի դէմ էք կռւում:

— Այո՛, թունաւոր միջատներն էլ
ոյժ են, բայց նրանց հետ չեն կոպում,
այլ ջախջախում են նրանց, ոտնատակ
են անում:

Եւ իրաւ ո՞ր նա չէր կռւում, ինչպէս դիտցիպլինայով անցած օառնաւրիւն զինուոր, այլ ջախջախում էր և ոտնատակ անում, ինչպէս մի ասպատակ :

Դուցէ զբանով պէտք է բացադրել
այն անահման առեւտրիւնը, որ ըզ-
գում էին դէպի Ռաֆֆի-Մեկրեզա-
դէն ամենը, որոնք երբևէ ենթարկ
վել էին նրա հարուածներին :

(Շարունակելի)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած են,
հետեւեալները .

ՄԻ ՏԵՅՈՒԹԻՒՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԻՇԵՒԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ: Գրեց Բա-
կոչքաւն. Նիկոսիա. Տպարան Ազգ-
կրթարան Որբանոցի. 1904, Քա-
ռածաւ Երես 161. Նիկիկիոյ աշխար-
հի ուրուագիծ քարտէսն իբրեւ մա-
յա աշխատասիրութեան պիտոյ
պատրաստուի և ձրի շրկուի ամէ-
անոնց որ այս գրքէն ստացած են
Առ այժմ կարելի չէ եղած մտադ-
րեալ քարտէսը կիպրոսի մէջ, վի-
մագրեւ տալ և գրքիս կցել: Գինն
է 3 Քր. և 10 սնդմ., փոստի ծախքը
միասին: Ստանալու համար դիմե-
այս հասցէով.

Direction de l'Orphelinat Arménien
(Chypre) NICOSIE

(Մեր ազգի քաղաքական վերջին իշխանութեան վրայ որ իր բոյն դրա-
կելիկիայի մէջ, շատ կարևոր և հմտա-
լից տեսութիւն մը հրատարակած է
Տիար Բակուրան, որի շնորհով կիպ-
րոսի Որբանոցն՝ ոչ միայն իր պատմա-
պարած հայ որբուկներին սնունդ և
կրթութիւն կը պարգևէ, այլ և վեր-
ջերս սկսած է հեռաբնակ հայերին ա-
մօքի սնունդ մատակարարել իր հրա-
տարակութիւններով «Կիպրոսկղզի».
էն յետոյ Բակուրանի հրատարակած
այս պատմական աշխատասիրութիւն,
արդիւնք խղճամիտ և անխոնջ ուսում
նասիրութիւնների, ապացոյց մ'է թէ
Կիպրոսի կրթարանն սկսած է վա-
ռարան մը դառնալ ուսման լոյսը ծա-
լալելու: Շատ ուրախալի է այդ ե-
րեսլթի և քաջալերական: Փափաքելի
է որ ամէն հայ այդ դրքէն օրինակ
մը ստանայ որով թէ՛ կրիկիաի մեր
ազգային իշխանութեան մասին հայե-
րէն կամ օտար լեզուով շատ մը գլը-
ուածների ուսումնասիրութեան ար-
դիւնքը ինք ալ վայելած կը լինի և
թէ՛ Կիպրոսի հայ տպարանը կը քա-
ջալերէ նմանօրինակ հրատարակու-
թիւններ հետզհետէ ընծայելու Ազգին:

Հ. Արսէն Ղազկիեան. — Nouvelle Biblio-
graphie Arménienne 1512 — 1904.
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.
Բ տպագրութիւն. Հիմնովին բարե-
փոխեալ, ճշխացեալ և սրբագրեալ
Դասաւորեալ 1. Ըստ անուանց հե-
ղինակաց. — 2. Ըստ անուանց գրոց.
— 3. Ըստ անուանց Թարգմանչաց.
— 4. Ըստ նիւթոց. — 5. Ըստ
թուականաց. և՛ Գիտութիւն 1.
Հայ բանասիրական - լեզուական -
գրական և ուղեգրական յօդու-
ածոց. — 2. Քննադատութիւնք ինք-
նագիր և Թարգմանածոյ գրոց. —
3. Ուսումնասիրութիւնք գհեղինա-
կաց և զԹարգմանչաց. — 4. Տեղե-
կութիւնք գրոց և այլն, քաղուած
հին և նոր ազգային պարբերական
մամուլէն. — 5. Գիտութիւն հին և
նոր լրագրաց և հանդիսից և այլն,
վնենտիկ. ի տպարանի Ս. Ղազարու.
1904.

(Հ. Գ. Զարպհանէլեանի «Հայկա-
կան Մատենագիտութիւն»-ը վազուց
արդէն սպառած լինելով, Հ. Ա. Ղա-

գրկեան ձեռնարկած է նոր մը հրա-
տարակելու, բայց բոլորովին նոր ու-
րնդարձակ ոճով մը որ 1512էն սկսած
մինչև 1904 հայերէն լեզուով բոլոր
հրատարակութիւնների ցանկը ման-
րամաս տեղեկութիւններով տալէ զատ,
ուէ գրքի անունը փնտաելու և գըտ-
նելու զանազան դիւրութիւններ ըն-
ձեռած է, ինչպէս որ կը տեսնուի վե-
րոյիչեալ դասաւորութեան մէջ :

Հ. Ա. Ղազրկեան իր աշխատութիւն-
ներէ յայս գլուխ գործոցը գովելի
փափկանկատութեամբ մը նուիրած է
վննետկի Մխիթարեան Միաբանու-
թեան Աբբահայր Գեոր. Իգնատիոս
Արքեպիսկոպոս կիրարդեանին որի
քահանայութեան յիսնամեայ յորեկնի
հանդէսը կատարուեցաւ այս տարի և
որի ձեռնադրած քահանայներէ մէկն
ալ է ինք Հ. Ա. Ղազրկեան :

Սոյն Մատենագիտոսրեան առաջին
թերթն որ իբրև նմոյշ լոյս տեսած է
այժմ, ցոյց կուտայ թէ ի՛նչ մանրա-
կրկիտ և երկարատև ուսումնասիրու-
թիւններ յարդիւնք մը պիտի լինի
այս ընդարձակ գործի.)

*
* *

Յորեկանք երեք՝ Արհիպպատիւ և
Գերապայծառ Տնառն և Հօր Իգ-
նԱՏԻՈՍԻ վ.է ԿԻԻՐԵՂ արքե-
պիսկոպոսի և Ընդհ. Աբբայի Մխի-
թարեանց. Երգեալք Ի Հ. Արսենէ
Ղազիկեան. վճեհտիվ Ի Ս. Ղազար.
1904 :

(Գրաբար լեզուով և թագրատուն-
նան ոճին հետևողութեամբ գրուած
ու ընտիր թուղթի վրայ տպուած ու
տանաւորներ են սրոնք ընծայուած
են Գեորգի Կիւրեղեան արքեպիսկոպոսի
քահանայութեան յիսնամեայ և ար-
բայութեան քսանհինգամեայ յորեւ-
լինի հանդէսին .)

*
* *

Հ. Ս. Երեմեան. Կենսագրական սու-
ուերագիր Տ. Տ. Գեր. ԻԳՆՈՏԻՈՍ
Վ.Ի ԿԻԻՐԵՂԵԱՆ Արքեպիսկոպոս
և Ընդհանրական արքայ Վենետ-
կեան Մխիթարեան Հարց , Ս.
Ղազար . 1904 :

(Ազգմամկեր խմբագրապետ Հ. Ս. Երեմեանի այս ընծայաբերութիւն Մխիթարեանց Աբբահայր Գեր. Կիււրեղեանի յորեկին հանդէսին՝ շքեղ հրատարակութիւն մ'է շատ ընտիր թուղթի վրայ տպագրուած և պատկերներով զարդարուած որոնք կը ներկայացունեն Յորեկեարի ձեռնադրած քահանայներն (որոնցմէ մէկն է և ինք Հ. Ս. Երեմեան), ինչպէս նաև թիւրքիաի մէջ գտնուած Մխիթարեան հաստատութիւններէ մի քանին որոնք Յորեկեար վեհի մասնաւոր հոգածութեան առարկայ եղած են,)

ՅՈՒՆԱԹԻԻՐԻԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԵՊԸ

Զմիռնի միջադէպին համար՝ որ հրատարակած ենք մեր նախորդ թը-
ւով, Բ. Դուռը խոստացաւ քննիչ
յանձնաժողով մը ղրկել Զմիռն, այդ
դէպքը քննելու պաշտօնով, որ անոր
համեմատ որոշում մը տրուի։ Յու-
նական կռաւովարուծիւնը մերժեց
այդ առաջարկ որ գործն երկարա-

Հագելու գիտութեամբ միայն կը լինէր քանի որ եղելութիւնը յայտնի հա- մարձակ կատարուած էր և ստուգելու պէտք չկար: Մայիս 5ին Կ. պօլսէն տրուած հեռագիրը մը կըսէ թէ խըն- գիրն այս անորոշ վիճակի մէջ մնացած է և հաւանական է որ մեծ տէրու- թիւները միջամտեն: Իսկ Աթէնքէն նոյն թուականով հեռագիրը մը կըսէ թէ Զմիռնի միջադէպը կարգադրուե- ցաւ. վալիի օգնականն այցելեց Յու- նաստանի հիւպատոսին և ներողութիւն խնդրեց պատահած դէպքին նկատ- մամբ: Զմիռնի յունական հիւպատոսը Տ. Անդօբուլօ պիտի տեղափոխուի, Զէթիսնէի հիւպատոս նշանակուած լինելով:

ՌՈՒՍԵՒՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ճարտնցիներն որոնք Ռուսերի թնդանօթներէ հարուածներին տակ յաջողեցան լեալու գետն անցնելով մանչուրիական ակն ելնել, հետզհետէ կը յառաջանան յետ մղելով ուս զօր- քերն որոնք սակաւաթիւ լինելով ան- կարող կը գտնուին դիմագրելու ի- ընցմէ բազմաթիւ և երկրի դիրքե- լին լաւ ծանօթ Ճարտնցիներին ո- ռոնք ոչ միայն ծովին, այլ և ցամաքին վրայ իրենց ռազմագիտութեան և քաջութեան անհրաժեշտ ապացոյցներ կուտան: Ռուսերի կատարող դիմագ- րութեան հակառակ՝ Ճարտնցիները յաջողեցան Մանչուրիայի մի քանի քաղաքներ գրաւել: Լուր կայ նաև թէ յաջողեցին Բօրգ Արթուրի նա- ւահանգստին բերանը ճաբանական 9 շոգենաւ խրեցունելով, ուսական նա- ւատորմովը բանտարկել հոն որ չկըր- նայ դուրս ելնել:

ԱՆԵՔՍԱՆԴՐՈՒՄԻ ՄԵՋ ԱՐԹԵՆԻԱԿԻ ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՋՈՂՆԵՐԻՆ

Եգիպտոսի Ալեքսանդրիա քաղաքին մէջ, Արմէնիայի բաժնորդագրուիլ փափաքողներին դիւրութեան համար կը ծանուցանենք որ մեր թերթի այդ տեղի գործակալութիւնը յանձն ա- ռած է Տիար Յարութիւն Ղազկիւնի (Սարգիսի փողոց, «Նոր. Դար» կաթ- նավաճառանոցը): Մեր հրատարա- կութիւններ ալ ծախու կը գտնուին իրեն մօտ միևնոյն գնով ինչ գնով որ կը ծախուին մեզ մօտ Մարսէյի մէջ:

Ինչպէս ամեն լրագիրներ, Արմէնիա- ն կընդունին ծանուցումներ հրատարա- կելու համար. անոնք որ պէտք կուեն- նան Արմէնիայի միջոցով մէկի դիմում ա- նել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունել իրենց ծանուցումներ, ըստ լրագրական սովորութեան: Ծանուցում- ների գինները նշանակուած են Արմէնիայի ճակատը, տառ(ն վրայ հաշուելով. 1 եր- կաթագրի (գլխագիր) համար 2 սանդիւ և 1 բոլորգրի համար 1 սանդիւ: 3 ան- գամ դուրսելիք ծանուցումի գինը վրայ 10 ֆրանկ կը լինի: 10 և աւելի ան- քան անգամ դուրսելիք ծանուցումի գինը վր- ար 0/0ին 30 ֆրանկ: Սակարկութիւն չը- գուցուի:

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԱՋԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահապա- եղող խորէն նարպէյ-Լուսինեան Սըր- բաղանի պատկերը ընտիր թղթի վը- րայ տպուած կը ծախուի Արմէնիայի խմբագրատունը: Գինն է 65 սան- թիւ, փոստի ծախքը խմբագրատու- նէն վճարուելով:

ՄԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ ՄԱՍՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմէնիայի խմբագրատուն մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիր- քերը որոնց առջև նշանակուած գի- ներին մէջ հաշուուած է նաև զրկե- լաւ փոստի ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու- ղողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրա- րի (մինչև 2 քիւ) համար 25 սանթիւմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն: Արմէնիայի խմբագրատուն մէջ ծա- խու գտնուած գիրքերի մանրամաս ցուցակը հրատարակուած է Արմէնիայի 17րդ շրջանի 38, 39 և 40 թիւերին մէջ:

Այդ թիւերէն յատկապէս աւելի տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիա- պէս զրկել անոնց որոնք կը փափա- քին մեր գրացուցակներ ունենալ, եթէ գոնէ 50 սանթիւմ զրկելով գիրք ուզեն մեզնէ նախապէս. այդ ուզուած գրքի ծրարին մէջ գրուելով կը զըր- կուին գրացուցակներն ալ:

Ամեն երկրի փոստերը, քանի՜ սան- թիւի համար ալ լինի, մանտաղը փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար Մարսէյի մէջ:

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ (1794-1894) ՅՈՐԵԼԻՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւո- րութեան դարադարձին առթիւ 1894 թուականին հրատարակուած այս միա- ծալ դիրքով և լուսատիպ (phototypi- qu) շքեղ պատկերի մեծութիւնն է 50x35 հարիւրորդամէթր և տպուած է 70x45 հարիւրորդամէթր քարտու- նի (carton) վրայ այլ և այլ բնագրով: Մէջտեղը գրուած է հայ լրագրու- թեան հիմնադրին, Տ. Յարութիւն Քէնյ. Շմաւոնեանի, պատկերը և բո- լորտիքը՝ 1894ին հայերէն լեզուով հրատարակուող բոլոր լրագիրները, անոնց գրէթէ ամենքի խմբագրապետ- ների պատկերներովը:

Գինն է 4 ֆրանք, ճանապարհա- ծախքը մէկտեղ հաշուած. իսկ Պարս- կաստանի համար 2 ֆրանք և 50 սանթիւմ:

Գալեմքեարեան Հ. Գ. — Պատմու- թիւն Հայ լրագրութեան իսկզբանէ մինչև մեր ժամանակը. Հատոր Ա. 1794-1860: Մէկ լուսատիպ պատկե- րով: Գինն է, ճանապարհածախքովը մէկտեղ, 2 ֆր. և 50 սանթիւմ:

Վերագրեալ թէ՛ պատկերը և թէ՛ գիրքը կարելի է ստանալ Արմէնիայի

խմբագրատունէն, արժէքը կանխիկ շրկելով:

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ

(Կ. ՊՈԼՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱԻՆՈՒԱԼ
ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԵՊ)

ԳՐԵՑ ԱՂԱՂԱՔԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տիւր- պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ապական- ուած վարքուբարքով որչա՛փ չարիք- ների պատճառ դարձած է և վերջ վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքը սպաննուած և անհետացած է աշ- խարհէ: Գին 1 ֆրանք:

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ (ԶԱՔԱՐԻԱ ՍԹՈՅԱՆՈՎ)

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԲԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՄԻՐՏԻՑ ԳՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
1894

Պուլկարի անկախութեան հե- րոսներէ մէկին, Չաքարիա Սթոյա- նովի, որ իր ընդունակութեան շնոր- հով յաջողեցաւ մի լեռնաբնակ գիւ- ղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզ- հետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յե- ղափոխական գործիչ, խմբագրապետ և վերջապէս ազատ Պուլկարի Ազ- գային ժողովի նախագահ դառնալ խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրու- թիւնն է, ուր ուշադրութեան արժանի տեղեկութիւններ կան նաև Պուլկա- րիան թիւրքի լուծէն ազատելու աշ- խատող պուլկար հայրենասէր յեղա- փոխականների գործունէութեանը մա- սին: Սկիզբը գրուած է նաև հեղի- նակին, Բրօֆէսէօր Լուի Լըժէի, և թարգմանչին միջև եղած թղթակ- ցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգ- մանութեանն առթիւ:

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ իր յառաջաբանի վերջ թէ «Չար- մանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ըն- թերցողների հետաքրքրութիւնը չչարժի պետական մարդ դարձած մի գիւղացիի այս վաւերական պատմու- թեան վրայ»:

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ 1 ֆրանք և 40 սանթիւմ:

Տարածելու համար մեծ քանակու- թեամբ առնողներին 25 % զեղչ կը լինի:

(Պարսկաստանի Հայերին համար 1 ֆրանք է):

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՆՄՈՑՇԵՐ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ
ԳՐԱՊ ՈՑՄԱՆԱՌՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրե- նասիրական ստանաւորներէ մի քանիս- ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իր-

րեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներ մէջ և զանազան տպաւորութիւններ տակ իւրերեքմի գրած ստանաւորներէ որոնք ժամանակին հրատարակուած լի- լինելով կորսուած են այժմ: Այն մի քանի ստանաւորներ «Բոնք իբրեւ նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս քա- ղաքրուած ազգային երգարաններին մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւն վաղուց արդէն արգիւտուած է, և Ասիա և Արմենիա լրագիրներին մէջ: Նմոյշներ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տըր- ւած են նաև թէ այդ ստանաւորնե- ինչ տպաւորութիւններ տակ ներշ- շուելով գրուած են: Գին 15 սանթիւմ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարա- կած գիրքերին վրայ մասնաւոր շեշտ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին հա- մար որոնց կը շրջապահ փակագծի մէջ նշանակուած գիներով:

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒԾԱՋՆՈՒՂԻ ՄԸ (Սպասում)
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒԾԱՋՆ

Գ. ՍԱԼՄՈՍ ԻՐԱՍԵՐԷՆԷ

Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՊՏԱՐԱԿՆԱՅ (Սպասում)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱԴՆԵՐԸ — ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱՐԱՆԻ ՓԱԹԻՊԱՆ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՈՒՄԱՆ յետ այլաբանեց տաւորու- լուծ (Սպասում)

Զ. ԹԻՐԻՔԻԱԿԻ ՀԱՅԵՐԻՆ ԵՒ ԻՐԵՆԻ ԳԻՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց գրողի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետա- քրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պա- րունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ ըն- նակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչների թուին բաղդատական մէկ ցուցակի- ւայ կցուած է տետրակին վերջը): Գին 50 սանթիւմ (35 սանթիւմ):

Է. ԱՐՄԷՆԻԱԿԻ ՅՈՐԵԼԵԱՐ (Արմենիայի մտաբերչական թիւերը այժմ բոլոր, վին ապաւած և միևնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկա դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Ս. Եօթութեալեանի գրած առաջնորդ- յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփ- ւած են Յուդաբարի մէջ որ ութամե- ցիւրքով 124 երեսներէ կը բաղկանա) (1 ֆրանք): 1 ֆր. 40 սանթիւմ:

Ը. ՎԵԼԷ (Պուլկարի մէջ թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոք- րիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի մի- ջոցների դիմած են իրենց վրէժ լու- ծելու համար): (15 սանթիւմ), 20 սանթիւմ:

Թ. ԹՈՒՄԱՐ ԲՈՅԱՐԻՍ (Թուրքաստանի մի- թիւրքերի արած բարբարոսութիւն- ներէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկա- յացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յոյներ ինչպիսի միջոցների դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար), (Ը, 15 սանթիւմ 20 սանթիւմ:

ՏՆՕՐԷՆ—ԻՄԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԵՅԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեան
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie du Midi